

**Міністерство освіти і науки України
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩІЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ГІРНИЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра аерології та охорони праці

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА»**

*освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів
спеціальності 192 “Будівництво та цивільна інженерія”*

Видання офіційне

Дніпро
Державний ВНЗ «НГУ»

2017

ПЕРЕДМОВА

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ», кафедра будівництва, геотехніки і геомеханіки

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Голінько Василь Іванович – професор, доктор технічних наук, завідувач кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Наумов Микола Миколайович – доцент, кандидат технічних наук, доцент кафедри охорони праці та цивільної безпеки.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою університету, факультету, науково-методичною комісією за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія», за поданням кафедри аерології та охорони праці.

Протокол від “29” червня 2017 року № 7

Завідувач кафедри

Голінько В. І.
30.06.2017

Цей стандарт не може бути повністю або частково відтворений, тиражований і розповсюджений без дозволу Державного ВНЗ «Національний гірничий університет».

ВСТУП

Цей стандарт є складовою стандартів вищої освіти Державного ВНЗ «Національний гірничий університет».

Програма навчальної дисципліни – нормативний документ, який складається на підставі освітньо-професійної програми (ОПП).

Навчальна дисципліна визначає комплекс модулів, що підлягають підсумковому контролю. Модуль – це задокументована сукупність змістових модулів, що реалізується за допомогою певних видів навчальних занять з визначеними цілями (лекції, лабораторні, практичні, семінарські тощо). Змістовий модуль – сукупність навчальних елементів, створена за ознакою відповідності певному навчальному об'єктові та подана в ОПП.

Навчальна програма розробляються кафедрою, яка наказом ректора закріплена для викладання дисципліни.

Програма навчальної дисципліни розробляється на весь період реалізації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія» і затверджується наказом ректора.

1. Галузь використання

Стандарт поширюється на кафедри ДВНЗ «НГУ», що здійснюють викладання фахової дисципліни «Основи охорони праці» бакалаврам з будівництва. Стандарт встановлює:

- компетенції, які має опанувати студент;
- перелік змістових модулів та інформаційну базу (навчальні елементи), яка опосередковує освітні та професійні уміння за вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра;
- розподіл навчального матеріалу за видами занять;
- норми часу на викладання та засвоєння інформаційної бази;
- позначення одиниць фізичних величин, які використовуються у навчальному матеріалі;
- форму підсумкового контролю;
- відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки.

Стандарт придатний для сертифікації фахівців та атестації випускників вищих навчальних закладів.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Цивільна безпека» є надання знань, умінь, здатностей (компетенції) для здійснення ефективної професійної діяльності шляхом формування здатності до ініціативності, відповідальності та навичок до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

2.2. Завдання вивчення дисципліни полягає у набутті студентами знань, умінь і здатностей (компетенції) оцінювати умови в місці проживання та умови праці на робочих місцях, здійснювати вибір та користуватися засобами колективного та індивідуального захисту, а також розробляти заходи з поліпшення умов безпеки на основні функцій та завдання впроваджених систем управління цивільною безпекою

3. Базові дисципліни

Теоретична механіка; вища математика; Вища математика, Фізика.

4. Дисципліни, що забезпечуються

Забезпечуються дисципліни ОПП освітньо-кваліфікаційного рівня "бакалавр" за спеціальністю 192 «Будівництво та цивільна інженерія».

5. Обсяг дисципліни

Загальний обсяг – 4 кредити ECTS.

Лекції – 26 академічних годин.

Лабораторні заняття - 13 академічних годин.

Самостійна робота – 81 академічна година.

6. Компетенції, що набуваються та зміст дисципліни

№	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістовні модулі
1	<ul style="list-style-type: none"> • виявляти шкідливі та небезпечні виробничі чинники та оцінювати їх вплив на працюючих; • визначати за нормативно-правовими актами гранично допустимі концентрації, величини чи рівня шкідливих чинників та відповідність стану виробничих приміщень, обладнання та параметрів технологічних процесів вимогам безпеки за окремими чинниками; • оцінювати умови праці на робочих місцях; • розробляти заходи з поліпшення умов та безпеки праці на робочих місцях; • здійснювати вибір та користуватися засобами колективного та індивідуального захисту працюючих; • надавати долікарську допомогу потерпілому при нещасних випадках. 	<p style="text-align: center;">Лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек. 2. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки. Техногенні небезпеки та їхні наслідки 3. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС. 4. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС. 5. Управління силами та засобами ОГ під час НС. Здійснення карантинних та інших санітарно-протиепідемічних заходів. 6. Основи фізіології та гігієни праці. Шкідливі речовини в повітрі населених пунктів та в робочій зоні виробничих приміщень 8. Дія електричного струму на організм людини. Причини електротравм та умови ураження людини електричним струмом 9. Дії персоналу при виникненні пожежі. Порядок навчання та перевірки знань з питань пожежної безпеки. 8. Надання першої допомоги. Заключне заняття. Модульний контроль
		Практичні заняття

2	<p>Оцінювати правильність дій працівників при виникненні загрози для їх життя та здоров'я, а також при нещасних випадках на виробництві.</p> <p>Виконувати контроль шкідливих виробничих чинників на робочому місці.</p> <p>Визначати умови праці на робочих місцях.</p> <p>Вибирати профілактичні заходи, спрямовані на зниження негативного впливу шкідливих виробничих чинників на працюючих та попередження професійних захворювань.</p> <p>Забезпечувати особисту безпеку в екстремальних ситуаціях.</p> <p>Застосовувати первинні засоби пожежогасіння.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Методи і прилади оцінки кліматичних умов на робочих місцях 2. Вивчення методів і засобів контролю запиленості повітря 3. Дослідження освітленості у виробничому приміщенні 4. Визначення шуму на робочих місцях 5. Вивчення первинних засобів пожежогасіння. 6. Розслідування нещасних випадків невиробничого характеру. Модульний контроль.
---	---	--

7. Форма атестаційного контролю

Модульному контролю підлягає навчальний матеріал кожного модуля за видом занять окремо. Нормативні форми **модульного контролю**:

- лекційна модульна контрольна робота;
- захист лабораторних робіт;
- практична модульна контрольна робота.

Нормативна форма **підсумкового контролю** – залік.

Підсумковий контроль здійснюється як комплексне оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни без участі студента на підставі результатів модульних контролів. **Підсумковий контроль** реалізується через визначення середньозваженого бала результатів усіх модульних контролів.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий контроль (залік)	Сума	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3	100	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	П1	П2	П3			
10	10	10	10	10	10	5	5	5	5	захист практичних робіт (максимум 20 балів)		

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з можливістю

		повторного складання	повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

- 1 Довідник користувача ЄКТС [Електронний ресурс]. URL: http://mdu.in.ua/Ucheb/dovidnik_koristuvacha_ekts.pdf (дата звернення: 04.11.2017).
- 2 Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 04.11.2017).
- 3 Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 04.11.2017).
- 4 Національна рамка кваліфікацій. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.
- 5 Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347) [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347-2018-п> (дата звернення: 04.08.2018).
- 6 Стандарти і рекомендації забезпечення якості на європейському освітньому просторі. URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf (дата звернення: 04.11.2017).
7. ДСТУ 2272-2006 „Пожежна безпека. Терміни та визначення основних понять”.
8. Конституція України. Основний закон. – К., 1996.
9. Норми радіаційної безпеки України (НРБУ-97). - Київ: Відділ поліграфії Українського центру держсанепіднагляду МОЗ України, 1998. - 125 с.
10. Про адміністративні порушення: Закон України. – К., 1993.
11. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 27.
12. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
13. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
14. Про охорону праці: Закон України. – К., 1992.
15. Про пожежну безпеку: Закон України. – К., 1993.
16. Про цивільну оборону України: Закон України від 3 лютого 1993 р. – К., 1993.
17. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998 р. – К., 1998.
18. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
19. Про пожежну безпеку: Закон України. – К., 1993.
20. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки: Навч. посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко - К.: , 2004. – 328с.
21. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред.. проф. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.
22. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV рівнів акредитації/ за ред. /Є. П. Желібо, і В.М. Пічі. – Львів: Піча Ю.В., К.: "Каравела", Львів: "Новий Світ., 2002. – 328 с.
23. Касьянов М.А., Ревенко Ю.П., Медяник В.О., Арнаут І.М., Друзь О.М., Тищенко Ю.А. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2006. – 284 с.
24. Концепція освіти з напрямку "Безпека життя і діяльності людини" / В.О. Кузнецов, В.В. Мухін, О.Ю. Буров та ін. // Інформаційний вісник. Вища освіта. – К.: Вид-во наук.-метод. центру вищої освіти МОНУ, 2001. – № 6. – С. 6–17.
25. Ліпкан В.А. Безпекознавство: Навч. посіб. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 208 с.
26. Михайлюк В.О. Цивільний захист: Навч.посібник. Миколаїв: НУК, 2005. – ч.1. Соціальна, техногенна і природна безпека. – 136 с.

27. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008, - 158 с.
28. Мохняк С.М., Дацько О.С., Козій О.І., Романів А.С., Петрук М.П., Скіра В.В., Васійчук В.О., Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавництво НУ "Львівська політехніка", 2009.- 264 с.
29. Осипенко С.І., Іванов А.В. "Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту". Навчальний посібник. – К., 2008. – 286с.
30. Скобло Ю.С., Соколовська Т.Б., Мазоренко Д.І., Тіщенко Л.М., Троянов М.М. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. – Київ: Кондор, 2003. – 424с.
31. Черняков О.Г., Кочін І.В., Сидоренко П.І., Букін В.Є, Костенецький М.І. Медицина катастроф. Навч. посібник. К.: "Здоров'я". 2001, - 348 с.
32. Яким Р.С. Безпека життєдіяльності. Навч. посіб. – Львів: Видавництво "Бескид Біт", 2005. – 304 с.
33. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник. Львів. Видавничий центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005.- 301 с.
34. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Методи і прилади оцінки кліматичних умов на робочих місцях» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання./ Уклад: Г. П. Кривчун, М. В. Шибка, О. А. Муха, А. Г. Косаревський. – Д.: Національний гірничий університет, 2005. – 20 с.
35. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Вивчення ручних вогнегасників» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання./Уклад: Ю. Р. Іконніков, Я. Я. Лебедев, С. І. Чеберячко, ІФ. І. Пугач. – Д.: Національний гірничий університет, 2003. – 15 с.
36. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Контроль шкідливих газів» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання./Уклад: О. В.Безщасний, В. Г. Клочков, Я. Я. Лебедев. – Д.: Національний гірничий університет, 2000. – 25 с.
37. Методичні вказівки до лабораторної роботи «Дослідження освітленості робочого місця» з дисципліни «Основи охорони праці», для студентів усіх спеціальностей і напрямків./Упоряд: О. В.Бойко, Г. П. Кривчун, І. І. Пугач, О. В. Столбченко, І. А. Шайхлісламова. – Д.: Національний гірничий університет, 2008. – 16 с.
38. Голінько В.І., Чеберячко С.І., Клочков В.Г. Аналіз умов праці на робочих місцях операторів. Навчальний посібник. - Д.: Національний гірничий університет, 2007. – 120 с.
39. Моніторинг умов праці. Навчальний посібник / Голінько В.І., Чеберячко С.І., Шибка М.В., Яворська О.О. - Д.: Державний ВНЗ «Національний гірничий університет», 2011. – 236 с.
40. Голінько В.І. Електробезпека. Навчальний посібник – Дніпропетровськ, НГУ – 2010. – 76 с

10. Відповідальність за якість викладання

Відповідальність за якість викладання та інформаційно-методичного забезпечення несе завідувач кафедри.